

FIETERIN
HYVÄÄ KOHTELUA KOSKEVA
SUUNNITELMA

Sisällysluettelo

1 TÄMÄN SUUNNITELMAN TEKEMISEEN OSALLISTUNEET	4
2A MITEN VOIN VAIKUTTAAS ASIOIHINI	5
3A HYVÄÄ HOITOA JA KASVATUSTA ON	6
4 MITÄ ON HYVÄ KOHTELU FIETERISSÄ?	7
5 Mitä on hyvä kohtelu Fieterissä?	2
6A LASTEN TURVALLISUUDESTA HUOLEHTIMINEN RAJOITUSTEN AIKANA	3
7A TYÖNTEKIJÖIDEN JA MUIDEN YKSIKÖSSÄ OLESKELEVIEN HENKILÖIDEN TURVALLISUUDESTA HUOLEHTIMINEN TILANTEISSA, KUN HEIHIN KOHDISTUU VÄKIVALLAN UHKA.....	4
8A RAJOITUSTEN YLEISET EDELLYTYKSET 61a§	5
9A Aineiden ja esineiden haltuunotto	6
10A ERISTYS 70§	7
11A HENKILÖNKATSASTUS 66a§	8
12A HENKILÖNTARKASTUS 66§	9
13A KIINNIPITO 68§	10
14A LIIKKUMISVAPAUDEN RAJOITTAMISPÄÄTÖS 69§	11
15A OMAISUUDEN, LÄHETYSTEN JA TILOJEN TARKASTAMINEN 67§	12
16A YHTEYDENPIDON RAJOITTAMINEN 62§ JA 63§	13
17A Lastensuojelulaitoksesta luvatta poistuneen lapsen palauttaminen 69a §	14
18A MITEN FIETERISSÄ KERROTAAN LAPSILLE HEIDÄN MUUTOKSENHAKU- JA KANTELUMAHDOLLISUUKSISTAAN.....	15
2B Ikätasaisen itsemääräämisoikeuden vahvistaminen, tukeminen ja ylläpitäminen Fieterissä	16
3B Fieterin hyvä hoito, kasvatust sekä lapsen ikätasainen ja kehitystasainen valvonta ja huolenpito.....	17
6B Lasten turvallisuudesta huolehtiminen rajoitusten aikana	18
7B Työntekijöiden ja muiden yksikössä oleskelevien henkilöiden turvallisuudesta huolehtiminen tilanteissa, kun heihin kohdistuu väkivallan uhka	19
8B Rajoitusten yleiset edellytykset	20
9B Aineiden ja esineiden haltuunotto.....	21
10B Eristäminen	22
11B Henkilönlkatsastus	23
12B Henkilönlkarkastus	24
13B Kiinnipitäminen	25
14B Liikkumisvapauden rajoittaminen.....	26
15B Omaisuuden, tilojen ja lähetysten tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen	27
16B Yhteydenpidon rajoittaminen	28
17B Laitoksesta luvatta poistuneen lapsen palauttaminen	29
18B Miten Fieterissä kerrotaan lapsille heidän muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuuksistaan	31

1 TÄMÄN SUUNNITELMAN LAATIMINEN SEKÄ PÄIVITTÄMINEN

Fieterissä asuvat lapset ja aikuiset saavat vapaaehtoisesti osallistua tämän suunnitelman tekemiseen. Suunnitelman vastuuhenkilöinä ovat yksikön johtajat Anniina Karjamäki ja Niina Rupponen.

Ensimmäisen kerran työryhmä kokoontui loka-marraskuun aikana 2019. Tämän jälkeen suunnitelmaa on päivitetty aina tarvittaessa, mutta kuitenkin vähintään kerran vuodessa marraskuussa. Suunnitelma on näkyvillä lasten sääntökansiossa, työntekijöiden perehdytyskansiossa sekä omavalvontasuunnitelmassa.

Hyvän kohtelun suunnitelma pohjautuu sille, että hyvä kohtelu on vastavuoroista ja toimii perustana niin lasten keskinäisissä suhteissa kuin aikuisten ja lasten välisissä suhteissa sekä myös aikuisten välisissä suhteissa. Hyvään kohteluun on oikeutettu jokainen Fieterin aikuinen ja lapsi!

Fieterin Hyvää kohtelua koskevaa suunnitelmaa lähdettiin syksyllä 2019 työstämään lasten kanssa pohtimalla kasvatuksen sekä rajoitustoimenpiteiden eroja ja pohtimalla mitä on hyvä kohtelu. Tämän jälkeen Fieterin hyvää kohtelua koskevaa suunnitelmaa on päivitetty yhdessä lasten sekä yksikön aikuisten kanssa. Hyvää kohtelua koskevasta suunnitelmasta on Fieterissä tuotoksina tämä kirjallinen teksti sekä yleisissä tiloissa olevajTÄSSÄ Syksyllä 2020 lapset ja aikuiset kävivät yhdessä läpi olemassa ollutta Fieterin hyvää kohtelua koskevaa suunnitelmaa ja antoivat siihen kehitysehdotuksiaan sekä pohtivat miten haluavat tulla kohdatuiksi.

Lokakuussa 2021 Hyvän kohtelun suunnitelmaa päivitettiin yhdessä lasten kanssa pohtien, mitä hyvä kohtelu pitää sisällään. Lapset vastasivat hyvää kohtelua koskeviin kysymyksiin esittämällä omia ajatuksiaan yhdessä yksikön aikuisten kanssa.

Vuonna 2022 lapset saivat osallistua hyvää kohtelua koskevan suunnitelman päivittämiseen vastaamalla muutamaaan hyvää kohtelua koskevaan kysymykseen, pohtien, mitä on hyvä kohtelu Fieterissä, miten lapset itse toivoisivat, että heitä Fieterissä kohdellaan ja myös sitä, miten itse olla toiselle hyvä kaveri

Vuonna 2023 Hyvää kohtelua koskevaa suunnitelmaa käsiteltiin yksiköissä yhdessä aikuisten kanssa. Ryhmissä aikuisten kanssa pohdittiin seuraavia teemoja:

Miten toivoisin lasten kohtelevan minua? Miten toivoisin aikuisten kohtelevan minua?

Vastauksissa korostui se, kuinka toivotaan, että kaikkia kohdellaan tasapuolisesti, ei kiusata tai ärsytetä, ollaan kohteliaita toisia kohtaan ja huomioidaan esimerkiksi tervehtimällä, antamalla suklaata tai keittämällä kahvit valmiiksi. Myös empaattista kohtaamista toivotaan ja sitä, että osataan antaa tilaa esimerkiksi, jos suututtaa.

Hyvää kohtelua koskevat pilvitaivaat, eli lasten vuoden 2024 pohdinnat hyvästä kohtelusta, ovat olleet esillä kussakin yksikössä.

Vuonna 2025 lapset toteuttivat hyvän kohtelun suunnitelman päivittämisen tuottamalla Fieterin aulaan Graffiti-teoksen, jonka loivat yksiköittäin aiheen tiimoilta käytyjen keskustelujen pohjalta.

A yellow brushstroke graphic with a textured, watercolor-like appearance. It contains two lines of text in a bold, black, sans-serif font. The first line is "# SAANVOIDAHYVIN" and the second line is "# SAATVOIDAHYVIN". The brushstroke is surrounded by a faint, scattered pattern of small yellow dots.

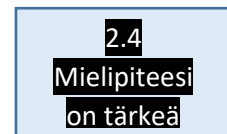
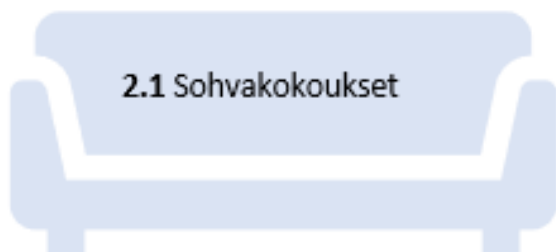
SAANVOIDAHYVIN
SAATVOIDAHYVIN

Kuva: <https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/03/oikeus-hyvinvointiin-hasat.jpg>

2A MITEN VOIN VAIKUTTAA ASIOIHINI

- 2.3 Ohjaajat antavat lapselle tietoa lasta koskevista asioista
- 2.4 Aikuiset kuuntelevat lapsen mielipiteitä arjessa
- 2.2 Ohjaajat perustelevat ratkaisujaan

Minä toivoisin, että...

2.7. Asiakassuunitelneuvottelut, kausikoosteet ja hoito ja -kasvatussuunnitelmat

2.9 Voit ilmaista itseäsi myös kirjallisesti tai piirtämällä tai muulla tavalla

2.5 Lapsen kuunteleminen

2.8 Lapsen kohtaaminen

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 25

3A HYVÄÄ HOITOA JA KASVATUSTA ON

Kotiintuloajat

Action Night,
Puurojuhla,
Puutarhakökkä,
Kevätkarkelot...

Yhteydenpito ja
kunnioittava perheesi
kohtaaminen

Hellyyden osoittaminen ja
turvan tuominen.

Arjen taidot; siivous,
pyykkihuolto, siivous,
läksyt

Harrastukset

Omahoitaja
hetket

Yhdessä sovitaan,
miten tapaavat
läheisiäsi, kavereita,
sukulaisia jne.

Yksilöllisten tarpeiden
huomioiminen;
nukkumaanmenoajat,
mielenkiinnon kohteet,
ruokavalio ja muut asiat

Ongelmanratkaisutaidot

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 26

4 MITÄ ON HYVÄ KOHTELU FIETERISSÄ LASTEN MIELESTÄ

Hyvää kohtelua koskevan työryhmän ajatuksia vuosina aiempina vuosina

- Kehutaan toista
- Kuunnellaan, ymmärrän ja tuen toista
- Kysytään lupa, kun mennään toisen huoneeseen
- Lohdutetaan toista
- Kunnioitetaan erilaisia ajatuksia
- Olemme tasavertaisia
- Erilaisuus on rikkaus!
- Kunnioitetaan eri uskontoja ja kulttuureja
- Puhutaan nätisti (ei kiroilla)
- Iloitaan toisen onnistumisesta
- Annetaan nukkumarauha
- Omalla käytöksellä voi tuottaa toiselle hyvän mielen
- Huolehditaan ympäristöstä
- Hemmotellaan toista
- Kunnioitetaan toisen fyysisiä rajoja
- Käyttäydyn somessa hyvin toisia kohtaan
- En häiritse muita
- Minua kohdellaan samalla tavalla kuin muitakin
- Ei kiusata
- Ei loukata
- Ei varasteta toisen tavaroita
- Ei häiritä toisten yöunia
- Ei tehdä toisesta räppejä ilman lupaa
- Ei flexata
- Ollaan ystävällisiä
- Autetaan jos toinen tarvitsee apua
- Kohdellaan samanarvoisesti
- Ollaan reiluja toisia kohtaan
- Empaattisuus
- Otan muut huomioon
- Olen ystävällinen
- Kohdellaan muita kuten toivotaan itseä kohdeltavan
- Positiivinen ilmapiiri
- Ei rasismia
- Ei väkivaltaa
- Aikuiset kuuntelevat kaikkia lapsia
- Tervehditään reippaasti
- Kohdellaan toisia kunnioittavasti
- Ei haukuta
- Ei haistatella
- Ei hokemia
- Ei jatkuvaa vitsailua
- Lopettaa "isäs" sana
- Sammutetaan TV oman vuoron jälkeen
- Ei provosoida
- Kunnioittava puhe
- Ei puhuta toisten suhteista muitten kuullen ja ilman lupaa
- Ei huudeta
- Ei kiristetä, pakoteta
- Lisää suklaata
- Annetaan tilaa, jos on esim. vihaisena huoneessa
- Kahvit keittyvät
- Puhutaan selkeästi ja ymmärrettävästi, käytetään ymmärrettäviä sanoja
- Puhutaan suoraan
- Auttaa siivoamisessa
- Älä karkaa
- Oikea äänensävy
- Ei itsetuhoisuutta
- Ei päihkeitä
- Älä tuo fieteriin mitään vaarallista
- Annetaan tilaa
- Keskitytään keskusteluun
- Tarkistaa kuulinko oikein
- Pidetään huolta yhteisistä tiloista
- Kehorauha

6A LASTEN TURVALLISUUDESTA HUOLEHTIMINEN RAJOITUSTEN AIKANA

Jos yksikössä on poikkeava tilanne, siirry toiseen tilaan esim. huoneeseesi. Aikuinen tulee luoksesi.

Omahoitaja kertoo turvallisuuteen liittyvistä asioista lapselle. Kerrataan näitä välillä.

Yksiköissä on aina aikuisia paikalla.

Fieterissä aikuiset toimivat lakien ja ohjeisen mukaisesti. On tärkeää, että voit keskustella turvallisesti aikuisten kanssa vaikeistakin asioista.

Rajoitusten aikana tai jälkeen arvioidaan kanssasi, mitä tilanteessa tapahtui ja miten siinä on toimittu. Mielenpiteesi on tärkeä.

Aikuiset on koulutettu turvallisiin kiinnipito-otteisiin.

Jos tarvitset apua, pyydä apua oman tai toisen yksikön aikuisilta

Rajoitustoimenpiteistä kerrotaan sinulle muutettuasi Fieteriin, tämän suunnitelman avulla.

Rajoitustoimenpiteistä päättävät ja tekevät oman yksikön työntekijät. Avustavana henkilöstönä voi joissain tapauksissa olla toisen yksikön työntekijä.

Aikuiset huolehtivat, että jokaisella lapsella yksikössä on turvallista vaaratilanteissa tai rajoitustoimenpiteen aikana. Kukaan ei jää yksin.

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 27

7A TYÖNTEKIJÖIDEN JA MUIDEN YKSIKÖSSÄ OLESKELEVIEN HENKILÖIDEN TURVALLISUUDESTA HUOLEHTIMINEN TILANTEISSA, KUN HEIHIN KOHDISTUU VÄKIVALLAN UHKA

Työntekijät on perehdytetty

Fieterissä olevilla on lupa pyytää
apua muun muassa muilta
työntekijöiltä, vartijalta,
poliisilta, terveydenhuollosta

Aikuisten pitää tietää ketä
kavereita tai muita vieraita on
kylässä

Aikuiset opettelevat tuntemaan
sinut, että voimme auttaa sinua
paremmin

Työntekijöillä on käytettävissä
häätähälytin. Näin saadaan lisää
aikuisia yksikköön tarvittaessa.

Työntekijöiden apuna on
Fieterin päivystäjä, jolta he
voivat kysyä apua
pulmatilanteessa.

Hätätilanteessa opastamme
vierailijoita.

8A RAJOITUSTEN YLEISET EDELLYTYKSET 61a§

Työntekijöiden tulee arvioida rajoituspäätöstä tehdessään erityisesti näitä asioita:

Fieterissä olevilla lapsilla ja aikuisilla on oikeus olla turvallisessa ympäristössä.

Otetaan huomioon sinun ikäsi, sukupuolesi, uskontosi tai kulttuurisi, sekä myös sinun kokonaistilanteesi.

Rajoitustoimenpiteitä tehdään lapsen etua ensisijaisesti ajatellen. Haluamme suojella sinua.

Muut lievemmat keinot eivät ole riittäviä.

Sinua kohdellaan hyvin rajoituksen aikana, eikä sinua saa lyödä tai muuten kaltoinkohdella.

Rajoituksen aikana saat ruokaa, käydä wc:ssä, ottaa lääkkeesi ja nukkua. Myös koulunkäynnistä ja harrastuksista huolehditaan, mikäli se on mahdollista.

Rajoitus lopetetaan heti, kun sille ei ole enää tarvetta.

Rajoituksella estetään jotain haitallista käyttäytymistä

Rajoitus ei saa olla rangaistus.

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 29

RAJOITUSTOIMENPIDE

PERUSTEET:

Sinulla on hallussasi alkoholia tai muita päihteitä TAI tupakkatuotteita

Sinulla on hallussasi esineitä, joiden käytöllä vaarannat oman tai muiden turvallisuuden.

Mopo, kännykkä tai musiikkilaitteet voidaan ottaa pois, jos ne vakavasti haittaavat yleistä järjestystä.

...esimerkiksi **sakset**...

KASVATUSTA

Ohjaajat kehottavat sinua laittamaan puhelimen pois ruokailun tai muun yhteisen tekemisen ajaksi.

Sakset voivat olla sinulla, jos ne eivät aiheuta vaaraa kenellekään ja käytät niitä vaikkapa askarteluun.

Heität jonkin esineen ohjaajaa kohti, ja se otetaan pois keskustelun ajaksi.

Et malta mennä nukkumaan, kun olisi kiva lukea kirjaa. Kirja otetaan yön ajaksi pois, jos et malta sen antaa olla pöydällä.

MUUTOKSENHAKU:

- Muutosta voi hakea 12-vuotta täyttänyt lapsi tai hänen huoltajansa.
- Lapsi saa päätöksen kirjallisena ja allekirjoittaa sen. -> Allekirjoitus todentaa, että lapselle on päätös kirjallisena tiedoksi annettu. Ellei lapsi allekirjoita päätöstä, voi 2 ohjaajaa allekirjoituksillaan todistaa tiedoksisaannin.

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 30

MUUTOKSENHAKU:

- Ohjaajat
- Yksikön johtaja
- Toiminnanjohtaja
- Oma sosiaalityöntekijä
- Kantelu
- Valitus tehdään hallinto-oikeuteen.

10A ERISTYS 70§

RAJOITUSTOIMENPIDE

max 12 h (Fieteri) tai max 24 h (sosiaalityöntekijä)

Olet vaaraksi itsellesi.

Olet vaaraksi muille
esim. käyttäytyä
väkivaltaisesti.

MITEN VOIDAAN TOTEUTTAA:

Sinut voidaan viedä Fieterin
rauhottumishuoneeseen
rauhottumaan.

Aikuinen on koko
ajan lähelläsi.

Sinut määrätään omaan
huoneeseesi esim.
loppuillaksi. Et voi tulla sieltä
pois, ilman ohjaajan lupaa.

MUUTOKSENHAKU:

- Muutosta voi hakea 12-vuotta täyttänyt lapsi tai hänen huoltajansa.
- Lapsi saa päätöksen kirjallisena ja allekirjoittaa sen. -> Allekirjoitus todentaa, että lapselle on päätös kirjallisena tiedoksi annettu. Ellei lapsi allekirjoita päätöstä, voi 2 ohjaajaa allekirjoituksillaan todistaa tiedoksisaannin.
- Valitus tehdään hallinto-oikeuteen.

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 31

KASVATUSTA

Fieterin säännöt, sinun omat sääntösi, hyvät tavat

Sinut ohjataan
huoneeseen
rauhottumaan,
mutta alat käyttäytyä
väkivaltaisesti.

Sinut ohjataan omaan
huoneeseesi rauhoittumaan,
että tunnetilasi tasaantuu.

Aikuinen juttelee kanssasi
tärkeästä asiasta huoneessasi.
Asia ei kuulu muille. Aikuinen
pyytää sinua olemaan kanssaan
huoneessa asian käsittelyn ajan.

MUUTOKSENHAKU:

- Ohjaajat
- Yksikön johtaja
- Toiminnanjohtaja
- Oma sosiaalityöntekijä
- Kantelu

RAJOITUSTOIMENPIDE

Rajoitustoimenpide voidaan tehdä, jos on perusteltua syytä epäillä että:

Olet käyttänyt alkoholia tai muita päihteitä (huumausaineita)

Tarkoituksena, että saamme järjestettyä sinulle oikeanlaisen hoidon ja huolenpidon. Hoidetaanko Fieterissä vai sairaalassa (alkoholimyrkytys)?
Jatkohoito?

- Yksityisyyden huomioimiseksi rajoitustoimenpide tehdään yleensä joko lapsen omassa huoneessa, vessassa tai neuvottelutilassa.
- Rajoitustoimenpiteen suorittaa:
 - 2 lapsen kanssa samaa sukupuolta olevaa työntekijää
 - Sairaanhoidtaja (voi olla eri sukupuolta)

MUUTOKSENHAKU:

- Ei muutoksenhakua
- Voit tehdä kantelun aluehallintovirastoon tai eduskunnan oikeusasiamiehelle

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 32

KASVATUSTA

Sinulle kerrotaan päihteiden haittavaikutuksista.

MUUTOKSENHAKU:

- Ohjaajat
- Yksikön johtaja
- Toiminnanjohtaja
- Sosiaalityöntekijä
- Kantelu

12A HENKILÖNTARKASTUS 66§

RAJOITUSTOIMENPIDE

Rajoitustoimenpide voidaan tehdä, jos on syytä epäillä että:

Sinulla on hallussasi alkoholia tai muita päihteitä tai välineitä

Sinulla on hallussasi veitsi tai muu esine (myös itsevalmistama), jolla voit vahingoittaa itseäsi tai muita

Taskut, hallussa olevat laukut tai/ja lomapakko, vaatteet, vaateen ja ihon väli

Rajoitustoimenpide tehdään yleensä joko lapsen omassa huoneessa tai neuvottelutilassa yksityisuuden takaamiseksi.

Rajoitustoimenpiteen suorittaa:

- 2 lapsen kanssa samaa sukupuolta olevaa työntekijää
- Sairaanhoidtaja (voi olla eri sukupuolta)

Ei riisuteta alasti!

MUUTOKSENHAKU:

- Ei muutoksenhakua
- Voit tehdä kantelun aluehallintovirastoon tai eduskunnan oikeusasiamiehelle

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 33

KASVATUSTA

Tuot pyykkiin vaatteita ja ohjaaja tarkistaa, ettei taskuissa ole koneeseen kuulumattomia asioita

Ohjaaja kerää vaatteita lojumasta esimerkiksi eteisen lattialta tai laukkusi yleisistä tiloista ja tuo ne huoneeseesi.

MUUTOKSENHAKU:

- Ohjaajat
- Yksikön johtaja
- Toiminnanjohtaja
- Sosiaalityöntekijä
- Kantelu

13A KIINNIPITO 68§

RAJOITUSTOIMENPIDE

PERUSTEET:

Todennäköisesti vahingoittaisit muita tai itseäsi.

Sinun oma tai muiden turvallisuus, terveys tai henki vaarantuu.

Väkivalta

Sinulla on riitaa kaverin kanssa ja ohjaaja irrottaa teidät toistanne.

MITEN VOIDAAN TOTEUTTAA:

Sinua voidaan fyysisesti pitää kiinni, estäen lyönnit, potkut jne. ettei tule vahinkoa.

Siirtotilanne voi olla myös kiinnipitoa.

Ei peittoja tai muita välineitä.

Jos tulee vahinkoja, voit pyytää sairaanhoitajaa tai lääkäriä katsomaan vammiasi.

MUUTOKSENHAKU:

- Ei muutoksenhakua.
- Tieto välitetään huoltajallesi ja sosiaalityöntekijälle

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 34

KASVATUSTA

Fieterin säännöt, sinun omat sääntösi, hyvät tavat

ESIMERKKEJÄ:

Yrität satuttaa toista ja lyöntisi estetään laittamalla esim. käsi eteen tai lyhytaikaisesti kättäsi pidetään kiinni estäen isku (1 -2 sekuntia).

Sinulla on paha mieli ja tulet istumaan aikuisen syliin tai aikuinen tulee viereesi lohduttamaan laittaen käden ympärillesi.

lältään pienen lapsen rauhoittaminen sylissä ei ole kiinnipitoa.

MUUTOKSENHAKU:

- Ohjaajat
- Yksikön johtaja
- Toiminnanjohtaja
- Oma sosiaalityöntekijä
- Kantelu

14A LIIKKUMISVAPAUDEN RAJOITTAMISPÄÄTÖS 69§

RAJOITUSTOIMENPIDE

max 7 vrk (Fieteri) tai 30 vrk (sosiaalityöntekijä)

VOIDAAN TEHDÄ JOS,

Olet Fieterissä ollessasi käyttänyt päihteitä.

Olet ennen sijoitusta tehnyt vakavan rikoksen tai käyttänyt päihteitä.

On muutoin tarpeen suojella sinua itseltäsi tai muilta.

Karkaillet usein tai kotiintuloaikojen noudattaminen on erityisen vaikeaa.

Rikos

MITEN VOIDAAN TOTEUTTAA:

Voit käydä koulussa, mutta muutoin olet Fieterissä.

Et voi poistua Fieteristä ilman ohjaajaa edes kouluun.

MUUTOKSENHAKU:

- Muutosta voi hakea 12-vuotta täyttänyt lapsi tai hänen huoltajansa.
- Lapsi saa päätöksen kirjallisena ja allekirjoittaa sen. -> Allekirjoitus todentaa, että lapselle on päätös kirjallisena tiedoksi annettu. Ellei lapsi allekirjoita päätöstä, voi 2 ohjaajaa allekirjoituksillaan todistaa tiedoksisaannin.
- Valitus tehdään hallinto-oikeuteen.

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 35

KASVATUSTA

Fieterin säännöt, sinun omat sääntösi, hyvät tavat

ESIMERKKEJÄ:

Sinulla on kotiintuloaika. Siitä voidaan poiketa perustellusti.

Sinua kielletään hengailemasta esim. kesäteatterilla, koska se ei ole oikea paikka viettää aikaa tai on turvatonta.

Fieteri järjestää koko talon reissun etkä voi lähteä kavereille.

Et voi juuri nyt mennä ulos leikkimään, kun ruoka-aika on juuri tulossa. Sen jälkeen kyllä voit mennä.

MUUTOKSENHAKU:

- Ohjaajat
- Yksikön johtaja
- Toiminnanjohtaja
- Oma sosiaalityöntekijä
- Kantelu

15A OMAISUUDEN, LÄHETYSTEN JA TILOJEN TARKASTAMINEN 67§

RAJOITUSTOIMENPIDE

KASVATUSTA

Fieterin säännöt, sinun omat sääntösi, hyvät tavat

PERUSTEET:

Epäillään, että sinulla on hallussasi alkoholia tai muita päihteitä

Epäillään, että sinulla on hallussasi esim. aseita, veitsiä tmv. vaarallisia esineitä.

Tai aineet/esineet haittaavat yleistä järjestystä.

Epäillään, että lähetyksessä on alkoholia tai päihteitä

MITEN VOIDAAN TOTEUTTAA:

Huoneessasi olevat laukut, lompakot, laatikot jne. voidaan tarkistaa.

Tarkastaa kirjekuori tai paketti. Ei lueta kirjettä.

Huoneesi voidaan tarkistaa.

MUUTOKSENHAKU:

- Ei kirjallista päätöstä, mutta perusteet kirjataan asiakastietojärjestelmään. Ei voi valittaa.

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 36

ESIMERKKEJÄ:

Ohjaajat tuovat sinulle pyykkiä huoneeseen ja viikkaavat ne kaappiin. Toki

Et ole siivonnut huonettasi pitkään aikaan useista kehotuksista huolimatta.

Paloturvallisuudesta huolehtiminen (siirretään valaisimien, pattereiden edustalta tavaroita pois).

Huoneessasi käydään tekemässä huoltotoimenpiteitä; sulkemassa auki jäänyt ikkuna, tarkastamassa patterit, sammuttamassa valot, korjaamassa rikkinäinen huonekalu jne.

MUUTOKSENHAKU:

- Ohjaajat
- Yksikön johtaja
- Toiminnanjohtaja
- Oma sosiaalityöntekijä
- Kantelu

16A YHTEYDENPIDON RAJOITTAMINEN 62§ JA 63§

RAJOITUSTOIMENPIDE
max 30vrk tai 1 vuosi

KASVATUSTA

Fieterin säännöt, sinun omat sääntösi, hyvät tavat

PERUSTEET:

ESIMERKKEJÄ:

Joku uhkailee sinua
tai henkilökuntaa

Äiti tai isä puhuu ikäviä
asioita ja lapselle on
haittaa puheista.

Yrität järjestää
kyytiä hatkareissulle.

Puhelimen pois
ottaminen yöksi

Asiakassuunnitelmaneuvo-
telussa on sovittu, miten käyt
kotona lomilla ja ohjaajat
toimivat tämän mukaan.

Et halua mennä kotiharjoitteluun,
vaikka huoltajasi sitä haluaisi (12
vuotta täyttäneet tai kehitystaso
huomioiden

Puhelin on yön sinulta
väliaikaisesti ohjaajien
toimistossa, koska et ole
pystynyt nukkumaan, kun
pelit tai some kiinnostavat
niin kovasti. (Ikätaso)

Yhteydenpito läheisiin
tai kavereihin

MITEN VOIDAAN TOTEUTTAA:

Lukea kirje tai
pidättää lähetys

Yhteydenpito-välineet
voidaan ottaa haltuun tai
rajoittaa niiden käyttöä

Voidaan rajata lapsen
oikeutta tavata
vanhempia tai läheisiä

Voidaan jättää
ilmaisematta lapsen
olinpaikka huoltajille

Tärkeästä asiasta keskustelu on
kesken ja haluat soittaa
kaverille; kaverille soitto tai
vanhemmalle soitto voi odottaa
sen hetken, kun tärkeä asia on
iuteltu. Sitten voit soittaa.

MUUTOKSENHAKU:

- Muutosta voi hakea 12-vuotta täyttänyt lapsi tai hänen huoltajansa.
- Lapsi saa päätöksen kirjallisena ja allekirjoittaa sen. -> Allekirjoitus todentaa, että lapselle on päätös kirjallisena tiedoksi annettu. Ellei lapsi allekirjoita päätöstä, voi 2 ohjaajaa allekirjoituksillaan todistaa tiedoksisaannin.
- Valitus tehdään hallinto-oikeuteen.

MUUTOKSENHAKU:

- Ohjaajat
- Yksikön johtaja
- Toiminnanjohtajalle kirjallisena muistutus
- Oma sosiaalityöntekijä
- Aluehallintovirastoon kantelu

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 37

17A Lastensuojelulaitoksesta luvatta poistuneen lapsen palauttaminen 69a §

RAJOITUSTOIMENPIDE

Et halua palata Fieteriin.

Fieteri voi pyytää virka-apua poliisilta

Aikuiset päättävät millä kulkuneuvolla ja miten sinut haetaan Fieteriin.

Aikuiset voivat tarvittaessa kiinnipittää sinua autossa.

Voidaan ottaa aineita tai esineitä haltuun.

Voimme tarvittaessa tehdä henkilötarkastuksen autossa.

KASVATUSTA

Sovitaan, että haemme sinut jostain sovitusta paikasta tai tulet itsenäisesti turvallisesti Fieteriin.

Hakutilanne on turvallinen kummallekin osapuolelle

Valitusoikeus:

Et voi hakea muutosta eli valittaa, mutta jos olet 12-vuotta täyttänyt, saat päätöksen asiasta.

Mikäli koet, että sinua on kohdeltu epäasiallisesti tilanteessa, voit keskustella asiasta ohjaajien, yksikön johtajan tai toiminnanjohtajan kanssa. Voit jutella myös oman sosiaalityöntekijäsi kanssa.

Mikäli tämä ei tuota tulosta, voit tehdä asiasta kantelun eduskunnan oikeusasiamiehelle tai aluehallintovirastoon.

18A MITEN FIETERISSÄ KERROTAAN LAPSILLE HEIDÄN MUUTOKSENHAKU- JA KANTELUMAHDOLLISUUKSISTAAN

Ensisijaisesti epäkohta pyritään selvittämään keskustelemalla Fieterissä:

- Ohjaajan kanssa
- Yksikön johtajan kanssa (Kieku: Niina, Kaiku: Anniina ja Jyry: Mari)
- Toiminnanjohtaja Tanjan kanssa
- Oman sosiaalityöntekijäsi kanssa

Voit pyytää apua ja tukea keskusteluun sosiaaliasiavastaavalta (yhteystiedot alapuolella)

Jos asia ei etene, voit tehdä kirjallisen kirjeen (muistutus) asiassa toiminnanjohtaja Tanja Ojalalle tanja.ojala@fieteri.fi tai tuomalla kirjeen Tanjan postilaatikkoon ala-aulassa.

Jos asia ei vielääkään etene, voit kirjoittaa kirjeen (kantelu) joko Aluehallintovirastoon tai Eduskunnan oikeusasiamiehelle

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon
kirjaamo.lansi@avi.fi

tai

Eduskunnan oikeusasiamiehelle
09 4321/Eduskunnan vaihde
oikeusasiamies@eduskunta.fi

Voit olla yhteydessä myös Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen valvontakoordinaattoreihin.

Mervi Talja 040 636 7208 (ma 9-11)

Jaana Rasi 040 636 7801 (ma 9-11)

valvonta@hyvaep.fi (huomioithan, että sähköposti on suojaamaton. Ethän kirjoita yhteydenottopyyntöön henkilötunnusta tai muuta arkaluontoista tietoa).

Valituksen tekemisessä sinua voi auttaa
Potilas- ja sosiaaliasiavastaava

Elina Puputti 06 415 4111/vaihde

(ma 12.30 – 14, ti, ke ja to 8.30-10) tai sähköinen yhteydenotto EP:n digipalvelun kautta: omaep.fi/fi/authentication?callbackUrl=%2Ffi

Muutoksenhaku lähetetään osoitteeseen:

(Yhteydenpidon rajoittaminen, eristäminen, liikkumisvapauden rajoittaminen, aineiden ja esineiden haltuunotto, lähetysten luovuttamatta jättäminen)

vaasa.hao@oikeus.fi
Vaasan hallinto-oikeus
PL 204
65101 Vaasa

Jos haluat lisätietoa, katso sivu 40

2B Ikätasaisen itsemääräämisoikeuden vahvistaminen, tukeminen ja ylläpitäminen Fieterissä

Fieterissä lapsen itsemääräämisoikeutta vahvistetaan, tuetaan ja ylläpidetään seuraavilla keinoilla:

- 2.1** Ns. sohvalle kokoontumiset aamuisin ja/tai iltaisin, työntekijöiden viikkojakolista sekä viikkotaulu (arjen suunnittelu ja päätöksenteko)
- 2.2** Ohjaajat perustelevat arjen ratkaisujaan lapsille
- 2.3** Ohjaajat antavat lapselle tietoa häntä koskevista tai yleisistä asioista lapsen ikä- tai kehitystason mukaisesti
- 2.4** Ohjaajat kuuntelevat lapsen mielipiteet arjessa ja ottavat ne huomioon. Aina ei voida tehdä niin kuin lapsi haluaa, mutta lasta kuunnellaan ja selitetään, jos lapsen tahtoa ei voida toteuttaa. (osallisuuden tukeminen)
- 2.5** Ohjaajat varmistavat ns. sohvakokouksissa tai muissa yhteisissä tilanteissa, että jokainen tulee kuulluksi. Kahdenkeskisissä tilanteissa ohjaajat kannustavat lasta puhumaan ja malttavat kuunnella lapsen mielipiteen loppuun saakka.
- 2.6** Lastenkokoukset (yksikön tai koko Fieterin arjen käytäntöihin vaikuttaminen)
- 2.7** Asiakassuunnitelmaneuvoittelut, kausikoosteet, hoito- ja kasvatussuunnitelmat (lapsen osallisuus ja mielipiteen ilmaiseminen päätöksentekovaiheessa)
- 2.8** Ohjaajien hyvät tavat ja lapsen hyvä kohtelu arjen tilanteissa. Lasta kuunnellaan, hänen näkemyksiään arvostetaan ja mielipiteitään huomioidaan ikä-, kehitystaso- ja yksilöllinen kokonaistilanne huomioiden. Ohjaaja toistaa lapsen näkemyksen tai mielipiteen ja osoittaa näin ottaneensa huomioon lapsen mielipiteen ja sen merkityksen lapselle.
- 2.9** Myös eri keinoja käyttäen; esim. suullinen ilmaisu, kirjallisesti tai piirtämällä (vaihtoehtoiset kommunikointivälineet)

3B Fieterin hyvä hoito, kasvatustarpeet sekä lapsen ikätasoinen ja kehitystasoinen valvonta ja huolenpito

- 3.1** Fieterissä huomioidaan lasten yksilölliset tarpeet, esimerkiksi erityisruokavaliot, nukkumaanmenoajat ja tarpeellinen terveydenhuolto.
- 3.2** Ohjaajat kohtelevat lasta kunnioittavasti, tasavertaisesti ja huomioiden lasten tarpeet. Ohjaajat tiedottavat lapsille heitä koskevista asioista. Ohjaajat luovat turvallisen ympäristön lapsille omalla läsnäolollaan ja pyrkien kiireettömään ilmapiiriin. Ohjaajat, erityisesti omahoitaja, luo lapselle turvaa ja antaa hellyyttä lapsen yksilölliset tilanteet ja toiveet huomioiden. Ohjaajat antavat ymmärrystä lapselle.
- 3.3** Fieterissä lasta ja hänen perhettään arvostetaan. Tämä näkyy tavassa, miten perheestä ja lapsen kodista puhutaan Fieterissä. Perheen kulttuuri ja uskonto otetaan huomioon kasvatustyössä. Yhteistyötä ja yhteisiä kasvatustavoitteen linjauksia perheen kanssa tukee Fieterin perhetyöntekijä.
- 3.4** Fieterissä otetaan huomioon lapsen omat harrastustoiveet ja häntä tuetaan niissä. Osana Fieterin hoito- ja kasvatustarpeita on tukea lasta yhteisöllisyyteen ja ryhmässä toimimiseen. Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan esimerkiksi arjen tilanteissa, yhteisillä retkillä, reissuilla sekä yhteisten pelien pelaamisella ja leikeillä.
- 3.5** Ohjaajien ja omahoitajan tärkeänä tehtävänä on tukea lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioimista kasvatustarpeissa ja hoitotyössä, vahvistamalla lapsen positiivista minäkuvaa sekä toimijuutta. Lapsen sosiaalisia taitoja ja omaa itsenäistä hyväksytyksi tulemisen tunnetta sekä lapsen sukupuoli-identiteetin rakentumista tuetaan kasvatustyön avulla. Omahoitajalla on muun muassa aikaa, varoja sekä asiakastietojärjestelmä työn toteuttamiseen.
- 3.6** Osallistaminen omaan elämään vahvistaa lapsen identiteetin muodostumista ja hänen kuntoutumistaan. Arjen taitoja harjoitellaan esimerkiksi siivoamalla, ruuan valmistuksella sekä pyykkihuoltoon osallistamalla. Lasta tuetaan ottamaan vastuuta omasta elämästään tukemalla häntä huolehtimaan läksyistään, kotiintuloajoistaan sekä muista aikatauluistaan. Lapsille ei aina tarjota valmiita vastauksia, vaan heitä tuetaan ratkaisemaan erilaisia ongelmatilanteita.
- 3.7** Lapsen yhteydenpitoa läheisiin ja kavereihin tuetaan asiakassuunnitelmanneuvottelussa sovitulla tavalla. Fieteri järjestää lapselle välineet yhteydenpitoa varten, esimerkiksi puhelimen. Fieterissä on kaksio, jossa lapsen läheiset voivat asiakassuunnitelmanneuvottelussa sovittaessa yöpyä. Tärkeää on, että Fieterin aikuiset tuntevat lapsen kaveripiirin.

6B Lasten turvallisuudesta huolehtiminen rajoitusten aikana

Ennaltaehkäisy

- 4.1 Fieterissä rajoitustoimenpiteitä käytetään siten, että vaaratekijöitä pyritään etukäteen poistamaan esimerkiksi esineiden haltuun ottamisella tai yhteydenpidon rajoittamisella.
- 4.2 Fieterissä työskentelee riittävä määrä koulutettuja aikuisia (lain vaatimukset).
- 4.3 Fieterissä aikuisilla on käytettävissään hälytysjärjestelmä, jolla tarvittaessa aikuiset voivat pyytää lisääpua esimerkiksi muista yksiköistä.
- 4.4 Työ Fieterissä suunnitellaan etukäteen (listasuunnittelu, maanantai -palaverit)
- 4.5 Fieterin ohjaajat on koulutettu lastensuojelulain tuntemiseen ja turvalliseen lasten kohtaamiseen.
- 4.6 Rajoitustoimenpiteiden määrää sekä niiden vähentämiseen liittyviä toimenpiteitä arvioidaan vuosittain alkuvuodesta.
- 4.7 Kerrotaan lapsille rajoitustoimenpiteistä Fieteriin sijoituksen alussa.

Akuuttitilanne

- 4.8 Huolehditaan, että lapsella on turvallinen tunne rajoitustoimenpiteen aikana selittäen, miksi rajoitustoimenpide on tehty ja mikä sen tarkoitus on.
- 4.9 Muiden lasten turvallisuuden tunteesta huolehditaan esimerkiksi kiinnipidon aikana, etteivät he jää yksin. Jos yksikössä on meneillään kiinnipito, ohjataan muut lapset toiseen tilaan.
- 4.10 Rajoitustoimenpiteen tekee oman yksikön työntekijä ja rajoitustoimenpiteiden aikana muiden lasten turvallisuudesta huolehtivat pääsääntöisesti oman yksikön ohjaajat. Rajoitustoimenpiteessä avustavina henkilöinä voi olla myös muiden yksiköiden työntekijöitä.

Jälkitilanne

- 4.11 Rajoitustoimenpiteen kohteeksi joutuneen lapsen kanssa käydään jälkikäteen tilanne läpi ja hänen kanssaan tehdään arviointi, miten tilanne meni ja miten kaikki toimivat tilanteessa. Arvioinnista lähetetään lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle selvitys (Rajoituksen käytön arvio).
- 4.12 Muiden lasten kanssa jutellaan vielä tilanne läpi, mitä siinä tapahtui.

7B Työntekijöiden ja muiden yksikössä oleskelevien henkilöiden turvallisuudesta huolehtiminen tilanteissa, kun heihin kohdistuu väkivallan uhka

- 4.13 Jokaisella Fieterin työntekijällä on oikeus työskennellä turvallisessa työympäristössä. Työntekijöillä on selkeät toimintaohjeet ja tavat toimia rajoitustoimenpiteissä. Perehdytyskansiossa on selkeät ohjeet rajoitustoimenpiteiden tekemiseen. Työntekijät tuntevat lapset ja osaavat ennaltaehkäistä lapsen aggressiivista käyttäytymistä. Henkilökunnalla on käytössä hätähälyt, joita työntekijöiden on velvollisuus kantaa mukanaan ja käyttää ennaltaehkäisevästi. Tarvittaessa apua voi kutsua myös muista yksiköistä, jos tilanne akuutisti niin vaatii. Henkilökunnalla on lupa tilata vartija/poliisi ennakkoiden tai akuuttiin tilanteeseen suojaamaan oman työtehtävän suorittamista.
- 4.14 Fieterissä työskentelee viikoittain myös ulkopuolisia henkilöitä, esim. siistijät ja kiinteistöhuolto. Heidät on perehdytetty miten toimia akuuteissa vaaratilanteissa.
- 4.15 Muita vierailijoita ohjeistetaan tilannekohtaisesti siirtymään turvallisempaan ympäristöön.
- 4.16 Fieteristä tehdään aina jälkikäteen tutkintapyyntö tai rikosilmoitus, mikäli henkilökuntaan tai muihin henkilöihin kohdistuu väkivaltaa. Väkivalta on aina väärin.

8B Rajoitusten yleiset edellytykset

- Rajoitus on lapsen hoidon ja huolenpidon tai sijaishuoltoon johtaneen päätöksen tarkoituksen toteuttamisen kannalta perusteltu ja tarkoitukseen sopiva.
- Muut lievemmat keinot eivät ole tilanteeseen soveltuvia.
- Lapsen mielipide rajoituksesta on selvitetty lastensuojelulain 20 §:n mukaisesti, ellei se ole ilmeisen mahdotonta.
- Rajoituksen käyttäminen on välttämätöntä lapsen oman tai muiden henkilöiden terveyden vakavan vaarantumisen vuoksi, ruumiillisen koskemattomuuden turvaamiseksi tai merkittävän omaisuusvahingon ehkäisemiseksi.
- Rajoitus on oikeassa suhteessa suojattavaan etuun nähden.
- Rajoitus on lapsen edun mukainen.
- Rajoitus on oikeassa suhteessa lapsen ikään ja kehitystasoon nähden.

Rajoitus on toteutettava turvallisesti lapsen ihmisarvoa kunnioittaen, hänen yksilöllinen tilanteensa, ikänsä, sukupuolensa ja kulttuuri- ja uskonnollinen taustansa huomioiden. Rajoituksen aikana on huolehdittava lapsen yksilöllisistä tarpeista ja perustarpeista. Rajoitus ei saa sisältää alistamista, kurittamista eikä muulla tavoin loukkaavaa kohtelua. Rajoituksen käyttö on lopetettava heti, kun rajoittaminen ei enää ole välttämätöntä. Rajoitusta ei saa käyttää rangaistuksena eikä sen käytöllä saa aiheuttaa lapselle vahinkoa tai haittaa.

61 a § (12.4.2019/542)

Rajoitusten käytön yleiset edellytykset

Tämän luvun mukaisia rajoituksia saadaan käyttää vain, jos: 1) rajoitus on lapsen edun mukainen sekä oikeassa suhteessa lapsen ikään ja kehitystasoon nähden; 2) rajoitus on lapsen hoidon ja huolenpidon tai sijaishuoltoon johtaneen päätöksen tarkoituksen toteuttamisen kannalta perusteltu ja tarkoitukseen sopiva; 3) rajoituksen käyttäminen on välttämätöntä lapsen oman taikka muiden henkilöiden terveyden vakavan vaarantumisen vuoksi, ruumiillisen koskemattomuuden turvaamiseksi taikka merkittävän omaisuusvahingon ehkäisemiseksi; 4) rajoitus on oikeassa suhteessa suojeltavaan etuun nähden; 5) lapsen mielipide rajoituksesta on selvitetty 20 §:n mukaisesti, ellei se ole ilmeisen mahdotonta; ja 6) muut, lievemmat keinot eivät ole tilanteeseen soveltuvia.

Sen estämättä, mitä 1 momentin 3 kohdassa säädetään, yhteydenpitoa voidaan rajoittaa, jos lapsi vastustaa yhteydenpitoa.

Rajoitus on toteutettava turvallisesti lapsen ihmisarvoa kunnioittaen, hänen yksilöllinen tilanteensa, ikänsä, sukupuolensa ja kulttuuri- ja uskonnollinen taustansa huomioiden. Rajoituksen aikana on huolehdittava lapsen yksilöllisistä tarpeista ja perustarpeista. Rajoitus ei saa sisältää alistamista, kurittamista eikä muulla tavoin loukkaavaa kohtelua. Rajoituksen käyttö on lopetettava heti, kun rajoittaminen ei enää ole välttämätöntä. Rajoitusta ei saa käyttää rangaistuksena eikä sen käytöllä saa aiheuttaa lapselle vahinkoa tai haittaa.

9B Aineiden ja esineiden haltuunotto

- Fieterin **täytyy** ottaa haltuun lapsen hallussa olevat:
 - päihtymistarkoituksessa käytettävät aineet tai tällaisen aineen käyttöön erityisesti soveltuvat välineet (esim. alkoholi, huumausaineeksi luokiteltavat muut aineet) ja
 - sellaiset aineet tai esineet, jotka on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen (esim. ampuma-aseet, teräaseet, räjähteet, myös muuksi välineeksi naamioidut aseet)
- Laitoksen haltuun **saadaan** ottaa myös sellaiset aineet tai esineet
 - jotka ominaisuuksiensa puolesta soveltuvat vaarantamaan lapsen omaa tai toisen henkilön henkeä, terveyttä tai turvallisuutta tai vahingoittamaan omaisuutta,
 - jos on todennäköistä, että lapsi käyttää aineita tai esineitä näihin tarkoituksiin. (esim. sakset, liimat)
- Lisäksi laitoksen haltuun **saadaan** ottaa
 - lapsella olevat lapsen oman tai toisten lasten sijaishuollon järjestämistä tai laitoksen yleistä järjestystä todennäköisesti vakavasti haittaavat muut aineet ja esineet. (esim. kännykkä, mopo, musiikkilaitteet)
 - tupakkatuotteet (esim. sähkötupakka, nuuska)

Lastensuojelulaki 11 luku 65 §

Aineiden ja esineiden haltuunotto

Jos lapsella on hallussaan päihtymistarkoituksessa käytettävää ainetta tai tällaisen aineen käyttöön erityisesti soveltuvia välineitä, ne on otettava laitoksen haltuun. Samoin on otettava laitoksen haltuun lapsella olevat aineet ja esineet, jotka on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen. Laitoksen haltuun saadaan ottaa aineet ja esineet, jotka ominaisuuksiensa puolesta soveltuvat vaarantamaan lapsen omaa tai toisen henkilön henkeä, terveyttä tai turvallisuutta tai vahingoittamaan omaisuutta, jos on todennäköistä, että lapsi käyttää aineita tai esineitä tässä momentissa tarkoitetulla tavalla. Haltuun otetun omaisuuden luovuttamiseen tai hävittämiseen sovelletaan, mitä muussa laissa säädetään. Alkoholi-laissa ([1102/2017](#)) tarkoitetun alkoholijuoman tai muun alkoholipitoisen aineen hävittämisestä säädetään mainitun lain 86 §:ssä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun haltuunoton voi tehdä laitoksen johtaja tai laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Asiasta on viipymättä ilmoitettava johtajalle tai hänen määräämälleen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvalle henkilölle, jonka tulee tehdä haltuunotosta päätös, jollei omaisuutta palauteta.

Laitoksen haltuun saadaan lisäksi ottaa lapsella olevat lapsen oman tai toisten lasten sijaishuollon järjestämistä tai laitoksen yleistä järjestystä todennäköisesti vakavasti haittaavat muut kuin 1 momentissa tarkoitetut aineet ja esineet. Haltuunotosta tekee päätöksen laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Toimenpidettä ei saa jatkaa pidempään kuin se tässä momentissa tarkoitetusta syystä ja lapsen hoidon ja kasvatuksen kannalta on välttämätöntä.

Jos lapsella on hallussaan tuotteita, joita alle 18-vuotias ei tupakkalain ([549/2016](#)) 118 §:n mukaan saa pitää hallussaan, voidaan ne ottaa laitoksen haltuun. Haltuunoton voi tehdä laitoksen johtaja tai laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Haltuunotosta tekee päätöksen laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö, jollei omaisuutta palauteta.

Haltuun otettu omaisuus on viimeistään sijaishuollon päättyessä laitoksessa palautettava lapselle, jollei omaisuuden palauttamisesta tai hävittämisestä muussa laissa toisin säädetä.

10B Eristäminen

- Lapsi saadaan eristää Fieterin muista lapsista eristyshuoneeseen (Kieku ja Jyry) tai omaan huoneeseen (Kaiku, Kieku ja Jyry), jos hän käyttäytymisensä perusteella on vaaraksi itselleen tai muille tai jos eristäminen on muusta erityisen perustellusta syystä lapsen hengen, terveyden tai turvallisuuden kannalta välttämätöntä (esim. väkivaltainen käytös yksikössä, tarvitset aikuisen jatkuvaa valvontaa jostakin syystä)
- Eristämisen tulee tapahtua laitoksen hoito- ja kasvatushenkilöstön jatkuvan huolenpidon alaisena, tämän vuoksi Fieterin aikuinen on aina lähettyvillä. Kun lapsi on määrätty eristettäväksi, on samalla määrättävä, kenen tehtävänä on huolehtia lapsen turvallisuudesta. Lapsen olosuhteet eristämisen aikana on järjestettävä niin, että lapsi saa riittävän huolenpidon ja hoidon sekä mahdollisuuden keskustella ohjaajan kanssa. Lapsella on oltava mahdollisuus myös ruokailuun, wc-käynteihin, raittiiseen ilmaan, veteen sekä riittävään valaistukseen.

70 § (12.4.2019/542)

Eristäminen

Lapsi saadaan eristää laitoksen muista lapsista, jos hän käyttäytymisensä perusteella on vaaraksi itselleen tai muille taikka jos eristäminen on muusta erityisen perustellusta syystä lapsen hengen, terveyden tai turvallisuuden kannalta välttämätöntä. Eristämistä ei saa määrätä laajempaan eikä pidemmäksi ajaksi kuin lapsen huolenpito ja hoito välttämättä edellyttävät. Eristämistä ei saa jatkaa yhtäjaksoisesti yli 12:ta tuntia tekemättä siitä uutta päätöstä. Eristäminen on lopetettava heti, kun se ei enää ole välttämätöntä.

Eristämisestä tekee päätöksen laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Kun lapsi on määrätty eristettäväksi, on samalla määrättävä, kenen laitoksen hoito- tai kasvatushenkilöstöön kuuluvan tehtävänä on huolehtia lapsen turvallisuudesta. Lapsen turvallisuudesta vastaavan henkilön on valvottava lasta koko erillään pitämisen ajan olemalla hänen kanssaan samassa tilassa tai sen välittömässä läheisyydessä niin, että hänellä on mahdollisuus saada yhteys eristettyyn lapseen. Myös lapsella on oltava mahdollisuus saada yhteys hänen turvallisuudestaan vastaavaan henkilöön. Lapsen olosuhteet eristämisen aikana on järjestettävä niin, että lapsi saa riittävän huolenpidon ja hoidon sekä mahdollisuuden keskustella hänen turvallisuudestaan vastaavaan henkilön kanssa.

Eristämistä saadaan välittömästi 1 momentin nojalla määrätyn eristykseen jälkeen jatkaa vain, jos 1 momentissa säädetty eristämisen edellytykset ovat edelleen olemassa. Edellytyksenä on lisäksi, ettei lapsen hoitoa ole edelleenkään tarkoituksenmukaista tai mahdollista järjestää muulla tavalla. Tällöin eristämisaika ei saa ylittää yhteensä 24:ää tuntia.

Ennen eristämisen jatkamista koskevan päätöksen tekemistä lapselle on suoritettava lääkärintarkastus, jos se ei ole ilmeisen tarpeetonta. Tarvittaessa lääkärintarkastus tulee suorittaa myös eristämisen alkaessa, eristämisen aikana tai eristämisen päättyessä.

Laitoksen johtajan tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvan henkilön tulee viipymättä ilmoittaa eristämisestä ja sen jatkamisesta 13 b §:ssä tarkoitettulle lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

11B Henkilönkatsastus

- Lapselle voidaan tehdä henkilönkatsastus, jos on perusteltua syytä epäillä, että hän on käyttänyt päihdyttäviä aineita (esimerkiksi alkoholia tai huumausaineita).
- Henkilönkatsastus tarkoittaa, että epäilty käyttö selvitetään
 - puhalluskokeella (tehdään Fieterissä)
 - verinäytteellä (tehdään vain terveyskeskuksessa tai Steissillä)
 - hiusnäytteellä (käytetään vain harvoin)
 - virtsanäytteellä (voidaan tehdä Fieterissä tai terveyskeskuksessa tai Steissillä) tai
 - sylkinäytteellä (voidaan tehdä terveyskeskuksessa tai Steissillä)

Tarkastuksen tekee 2 lapsen kanssa samaa sukupuolta olevaa Fieterin työntekijää tai sairaanhoitaja (voi olla eri sukupuolta).

Jos tilanne on kiireellinen ja on välttämätöntä tehdä tarkastus, voivat tekijät olla myös eri sukupuolta lapsen kanssa.

66 a § (12.4.2019/542)

Henkilönkatsastus

Jos on perusteltua syytä epäillä, että lapsi on käyttänyt 65 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita, häneen saadaan kohdistaa henkilönkatsastus, joka voi käsittää puhalluskokeen suorittamisen tai veri-, hius-, virtsa- tai sylkinäytteen ottamisen. Jos lapsi, jolle laitoksen toimesta on tehty henkilönkatsastus, kiistää 65 §:n 1 momentissa tarkoitettun päihteiden käytön, tai se on muuten henkilönkatsastuksen tuloksen luotettavuuden selvittämisen kannalta tarpeen, on näyte asianmukaisesti lähetettävä tarkistettavaksi.

Henkilönkatsastuksen toimittamisesta päättää laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö.

Henkilönkatsastuksen toimittaa laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö tai muu tehtävään soveltuvan ammatillisen tutkinnon suorittanut henkilö. Jos henkilönkatsastuksen toimittaa muu kuin terveydenhuollon ammattihenkilö, läsnä on oltava laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva toinen henkilö tai muu tehtävään soveltuvan ammatillisen tutkinnon suorittanut henkilö. Verinäytteen saa ottaa vain terveydenhuollon ammattihenkilö. Katsastus tulee tehdä niin, ettei siitä aiheudu tarpeetonta haittaa lapselle.

Henkilönkatsastuksen suorittavan ja siinä läsnä olevan henkilön on oltava lapsen kanssa samaa sukupuolta, jollei kyseessä ole terveydenhuollon ammattihenkilö. Katsastuksen suorittava ja siinä läsnä oleva henkilö saavat kuitenkin olla eri sukupuolta kuin lapsi, jos toimenpiteen suorittaminen välittömästi on välttämätöntä lapsen tai toisen henkilön turvallisuuden varmistamiseksi.

12B Henkilöntarkastus

- Henkilöntarkastuksella tarkoitetaan sen tutkimista, mitä lapsella on vaatteissaan tai vaatteiden ja ihon väliin kätkeytyä.
 - Henkilöntarkastusta on henkilöllä päällään olevien vaatteiden tutkiminen sekä taskujen tarkastaminen ja tyhjentäminen. Tarkastusta ovat myös henkilön hallussa olevan matka- tai käsilaukun, salkun tai muun vastaavan kantovälineen tarkastaminen (vertaa turvatarkastus lentoasemalla).
- Lapselle voidaan tehdä henkilöntarkastus, jos laitoksen henkilökunnalla on **perusteltua syytä epäillä**, että lapsella on yllään tai vaatteissaan:
 - päihtymistarkoituksessa käytettäviä aineita tai aineen käyttöön soveltuvia välineitä (esim. alkoholia, piiput) tai
 - sellaisia esineitä, jotka on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen. (esim. veitsi, partaterä, myös itsevalmistetut esineet)

Tarkastuksen tekee 2 samaa sukupuolta lapsen kanssa olevaa Fieterin työntekijää tai sairaanhoitaja (voi olla eri sukupuolta).

Jos on kiireellinen tilanne ja on välttämätöntä tehdä tarkastus, voivat tekijät olla myös eri sukupuolta lapsen kanssa.

66 § (12.4.2019/542)

Henkilöntarkastus

Jos on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on vaatteissaan tai muutoin yllään 65 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä, hänelle saadaan asian tutkimiseksi tehdä henkilöntarkastus.

Tarkastuksen tekee laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Tarkastus on tehtävä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvan toisen henkilön läsnä ollessa, jollei erityisestä syystä muuta johdu.

Tarkastuksen tekijän ja siinä läsnä olevan henkilön on oltava lapsen kanssa samaa sukupuolta, jollei kyseessä ole terveydenhuollon ammattihenkilö. Henkilöntarkastuksen suorittava ja siinä läsnä oleva henkilö voi kuitenkin olla eri sukupuolta kuin lapsi, jos toimenpiteen suorittaminen välittömästi on välttämätöntä lapsen tai toisen henkilön turvallisuuden varmistamiseksi.

13B Kiinnipitäminen

- Fieterissä lasta voidaan pitää kiinni jos:
 - lapsi todennäköisesti vahingoittaisi itseään tai muita ja
 - kiinnipitäminen on lapsen oman tai toisen henkilön hengen, terveyden tai turvallisuuden välittömän vaarantumisen vuoksi taikka omaisuuden merkittävän vahingoittamisen estämiseksi välttämätöntä
- Kiinnipitäminen voi toteuttaa:
 - Fieterin yksikön johtaja
 - Fieterin työsuhteessa olevat ohjaajat
- Kiinnipitäminen tarkoittaa lapsen fyysistä kiinnipitämistä esim. lyöntien/potkujen/puremisen yms. estämistä tai rauhoittamista selällään tai mahallaan maassa tai istualtaan. Emme voi käyttää kiinnipidossa mitään välineitä esim. peittoja tai siteitä. Myös lapsen siirtäminen voi olla kiinnipitoa.

68 §

Kiinnipitäminen

Laitoksen johtaja tai laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö voi lapsen rauhoittamiseksi pitää kiinni lapsesta, jos lapsi sekavan tai uhkaavan käyttäytymisensä perusteella todennäköisesti vahingoittaisi itseään tai muita ja kiinnipitäminen on lapsen oman tai toisen henkilön hengen, terveyden tai turvallisuuden välittömän vaarantumisen vuoksi taikka omaisuuden merkittävän vahingoittamisen estämiseksi välttämätöntä. Kiinnipitäminen on oltava luonteeltaan hoidollista ja huollollista sekä kokonaisuutena arvioiden puolustettavaa, kun otetaan huomioon lapsen käyttäytyminen ja tilanne muutoinkin. Kiinnipitäminen voi pitää sisällään myös lapsen siirtämisen. Kiinnipitäminen on lopetettava heti, kun se ei enää ole välttämätöntä.

Kiinnipitämisestä on siihen turvautuneen henkilön annettava laitoksen johtajalle kirjallinen selvitys. Laitoksen johtajan turvautuessa kiinnipitämiseen on selvitys annettava 13 b §:ssä tarkoitettulle lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. ([12.2.2010/88](#))
Kiinnipitämisen liioittelusta säädetään [rikoslain 4 luvun 6 §:n](#) 3 momentissa ja 7 §:ssä.

14B Liikkumisvapauden rajoittaminen

- Liikkumisvapaudella tarkoitetaan sitä, että lapsen liikkumista rajoitetaan siten että
 - lasta voidaan määräaikaisesti kieltää poistumasta laitoksen alueelta, laitoksesta tai tietyn asuin yksikön tiloista
- Liikkumisvapauden rajoitus voidaan määrätä, jos lapsi
 - on otettu huostaan sillä perusteella, että hän on vaarantanut vakavasti terveyttään tai kehitystään (esim. käyttämällä päihteitä jo kotona ollessaan tai tehnyt vakavan rikoksen)
 - Fieterissä käyttäytyy siten, että hän vakavasti uhkaa terveyttään tai kehitystään esim. käyttämällä päihteitä tai tekemällä vakavan rikoksen tai muulla niihin verrattavalla käyttäytymisellä rajoitus on muuten tarpeen lapsen suojelemiseksi häntä itseään vakavasti vahingoittavalta käyttäytymiseltä (esim. karkailu)

69 § (12.4.2019/542)

Liikkumisvapauden rajoittaminen

Lapselle saadaan, jos se on hänen huoltonsa kannalta välttämätöntä ja jos se on lapsen edun mukaista, asettaa määräajaksi kiello poistua laitoksen alueelta, laitoksesta tai tietyn asuinyksikön tiloista, jos:

1) lapsen sijaishuoltoon johtanut päätös on tehty sillä perusteella, että hän on vaarantanut vakavasti terveyttään tai kehitystään käyttämällä päihteitä, tekemällä muun kuin vähäisenä pidettävän rikollisen teon tai muulla niihin verrattavalla käyttäytymisellään;

2) lapsi käyttäytyy laitoksessa 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla; tai

3) rajoitus on lapsen hoidon tai huollon kannalta muutoin tarpeen lapsen suojelemiseksi häntä itseään vakavasti vahingoittavalta käyttäytymiseltä.

Laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö voi päättää yhteensä enintään seitsemän vuorokautta kestävästä liikkumisvapauden rajoittamisesta. Jos rajoittamista on tarpeen jatkaa tai jos rajoitus alun perin määrätään seitsemää vuorokautta pidemmäksi ajaksi, rajoittamisesta tekee päätöksen 13 b §:ssä tarkoitettu lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Asiasta on viipymättä ilmoitettava lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle päätöksen tekemistä varten. Yhtäjaksoisesti rajoittaminen saa jatkua enintään 30 vuorokautta.

Liikkumisvapauden rajoittamista ei saa määrätä laajempaan eikä pidemmäksi ajaksi kuin lapsen hoito ja kasvatus välttämättä edellyttävät. Toimenpide on myös lopetettava heti, kun se ei enää ole 1 momentissa tarkoitetulla tavalla välttämätön.

15B Omaisuuden, tilojen ja lähetysten tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen

Lapsen käytössä olevat tilat, hänen hallussaan oleva omaisuus tai hänelle osoitettu kirje tai lähetys voidaan tarkastaa, jos on **perusteltua syytä epäillä**, että lapsella on hallussaan tai hänelle on lähetetty lastensuojelulain 65 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä.

Lapsen käytössä olevat tilat tai hallussa oleva omaisuus saadaan tarkastaa, jos on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on hallussaan

- päihtymistarkoitukseen käytettävää ainetta (esim. alkoholi, huumeet)
- tällaisen aineen käyttöön erityisesti soveltuvia välineitä tai aineita tai esineitä, jotka on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen. (esim. alkoholi, veitset, aseet, pamput)
- Lapsen käytössä olevat tilat tai omaisuus voidaan tarkastaa myös, jos on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on hallussaan aineita tai esineitä, jotka ominaisuuksiensa puolesta soveltuvat vaarantamaan lapsen omaa tai toisen henkilön henkeä, terveyttä tai turvallisuutta tai vahingoittamaan omaisuutta, jos on todennäköistä, että lapsi käyttää aineita tai esineitä näihin tarkoituksiin.
- Jos on perusteltua syytä epäillä, että lapselle osoitettu kirje tai siihen rinnastettava muu luottamuksellinen viesti tai muu lähetys sisältää edellä mainittuja aineita tai esineitä, saadaan lähetyksen sisältö tarkastaa. Tarkastaminen on tehtävä kirjettä tai muuta luottamuksellista viestiä lukematta.

67 § (12.4.2019/542)

Omaisuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen

Jos on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on hallussaan 65 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä taikka lapsen olinpaikka on sijaishuollon tarkoituksen toteuttamiseksi kiireellisesti selvitettävä, saadaan hänen käytössään olevat tilat tai hallussaan oleva omaisuus tarkastaa.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että lapselle osoitettu kirje tai siihen rinnastettava muu luottamuksellinen viesti taikka muu lähetys sisältää 65 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä, saadaan lähetyksen sisältö tarkastaa kirjettä tai muuta luottamuksellista viestiä lukematta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu tarkastamisesta päättää ja tarkastamisen tekee laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Tarkastaminen on tehtävä lapsen ja laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvan toisen henkilön läsnä ollessa. Lapsen käytössä olevat tilat tai hallussa oleva omaisuus voidaan kuitenkin erityisestä syystä tarkastaa myös lapsen tai toisen henkilön läsnä olematta. Lapselle tulee selvittää tarkastuksen syy.

Lisäksi 13 b §:ssä tarkoitettulla lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä on oikeus erityisestä syystä tehdä päätös siitä, että 2 momentissa tarkoitettu viesti on jätettävä kokonaan tai osaksi toimittamatta tai muu lähetys kokonaan tai osaksi luovuttamatta lapselle, jos viestin tai lähetyksen sisällön voidaan olosuhteet kokonaisuutena huomioon ottaen perustellusti arvioida vakavasti vaarantavan lapsen tai toisen henkilön henkeä, terveyttä, turvallisuutta tai kehitystä. Lähetys on viipymättä toimitettava lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle päätöksentekoa varten. Päätöksen tekemistä varten sosiaalityöntekijä saa lukea kirjeen tai muun luottamuksellisen viestin, jos yksittäistapauksessa on perusteltua syytä epäillä viestin sisällön voivan vaarantaa lapsen tai toisen henkilön henkeä, terveyttä, turvallisuutta tai kehitystä

16B Yhteydenpidon rajoittaminen

Yhteydenpidon rajoittamista voidaan käyttää tilanteessa, jossa:

- Yhteydenpito vaarantaa sijaishuollon toteuttamisen tarkoituksen ja rajoittaminen on lapsen hoidon ja kasvatuksen kannalta välttämätöntä (esim. lapsi yrittää järjestää itselleen kyytiä ns. hatkareissulle)
- Yhteydenpidosta on vaaraa lapsen hengelle, terveydelle, kehitykselle tai turvallisuudelle (esim. isä tai äiti puhuu ikäviä asioita lapselle ja lapselle tulee todella paha mieli tai kaveri yrittää saada lasta tekemään ikäviä asioita esim. karkaamaan)
- Rajoittaminen on välttämätöntä vanhempien tai perheen muiden lasten tai laitoksen muiden lasten tai henkilöstön turvallisuuden vuoksi (esim. joku uhkailee)
- 12 vuotta täyttänyt lapsi vastustaa yhteydenpitoa. Sama koskee myös alle 12 vuotta nuorempaa lasta, jos hän on niin kehittynyt, että hänen tahtoonsa voidaan kiinnittää huomiota (esim. jos lapsi ei halua mennä kotiharjoitteluun ja huoltajat niin haluaisivat)
- Yhteydenpidon rajoittaminen voidaan toteuttaa seuraavalla tavalla:
 - voidaan rajoittaa lapsen oikeutta tavata vanhempiaan tai muita läheisiä
 - voidaan rajoittaa lapsen oikeutta pitää yhteyttä läheisiinsä puhelimitse tai muita välineitä käyttäen
 - voidaan lukea ja pidättää lapsen lähettämä tai hänelle osoitettu yksittäinen kirje tai muu luottamuksellinen viesti tai tarkastaa ja pidättää muu lähetys
 - ottaa rajoituksen ajaksi Fieterin haltuun lapsen hallussa olevat yhteydenpitoon käytettävät laitteet ja välineet tai rajoittaa niiden käyttöä
 - jättää ilmaisematta lapsen olinpaikka vanhemmille tai huoltajille

62 § Yhteydenpidon rajoittaminen

Sijaishuollossa olevan lapsen oikeutta pitää yhteyttä vanhempiinsa tai muihin hänelle läheisiin henkilöihin saadaan 63 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä rajoittaa, jos yhteydenpidosta ei ole voitu 30 §:ssä tarkoitetussa asiakassuunnitelmassa tai erityisestä syystä muutoin sopia lapsen ja hänen vanhempiensa tai muiden läheistensä kanssa, ja jos: 1) yhteydenpito vaarantaa lapsen sijaishuollon tarkoituksen toteuttamisen ja rajoittaminen on lapsen hoidon ja kasvatuksen kannalta välttämätöntä; tai 2) yhteydenpidosta on vaaraa lapsen hengelle, terveydelle, kehitykselle tai turvallisuudelle; tai 3) rajoittaminen on välttämätöntä vanhempien tai perheen muiden lasten, perhekodin tai laitoksen muiden lasten tai henkilöstön turvallisuuden vuoksi; taikka 4) 12 vuotta täyttänyt lapsi vastustaa yhteydenpitoa; sama koskee myös 12 vuotta nuorempaa lasta, jos hän on niin kehittynyt, että hänen tahtoonsa voidaan kiinnittää huomiota.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu edellytyksin saadaan: 1) rajoittaa lapsen oikeutta tavata vanhempiaan tai muita läheisiään; 2) rajoittaa lapsen oikeutta pitää yhteyttä läheisiinsä puhelimitse tai muita yhteydenpitolaitteita tai -välineitä käyttäen; 3) lukea ja pidättää lapsen lähettämä tai hänelle osoitettu yksittäinen kirje tai siihen rinnastettava muu luottamuksellinen viesti tai tarkastaa ja pidättää muu lähetys; sekä 4) ottaa rajoituksen ajaksi sijaishuoltoajan haltuun lapsen hallussa olevat yhteydenpitoon käytettävät laitteet ja välineet tai rajoittaa niiden käyttöä.

Edellä 1 momentissa mainituin edellytyksin voidaan lapsen olinpaikka jättää ilmaisematta vanhemmille tai huoltajille. (12.2.2010/88)

Edellä 1–3 momentissa tarkoitettua yhteydenpidon rajoittamista voidaan käyttää vain siinä määrin kuin kussakin tapauksessa on laissa säädetyn tarkoituksen saavuttamiseksi välttämätöntä. Pidätetyt kirjeet tai muut luottamukselliset viestit on säilytettävä erillään muista lasta koskevista asiakirjoista siten, että ne ovat vain 63 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tahojen luettavissa.

17B Laitoksesta luvatta poistuneen lapsen palauttaminen

- Fieterissä etsitään kadonnutta tai karannutta lasta ohjaajien toimesta.
- Asiasta ilmoitetaan sosiaalipäivystykseen ja pohditaan virka-avun pyytämistä.
- Kun lapsi löytyy, voidaan sopia siitä, miten lapsi palaa laitokseen.

Lapsi palaa laitokseen hyvässä yhteistyössä:

- Ohjaajat hakevat lapsen. Ei tarvitse päätöstä

Lapsi ei palaa vapaaehtoisesti laitokseen:

- Sovitaan sijoittaja hyvinvointialueen sosiaalityöntekijän kanssa tai sijoittaja hyvinvointialueen sosiaalipäivystyksen kanssa siitä, miten lapsi on turvallista palauttaa laitokseen.
- Tarvittaessa sijoittajahyvinvointialueen sosiaalityöntekijä tai sosiaalipäivystys voi tehdä virka-apupyynnön poliisille.
- Kuljettaminen on tapahduttava turvallisesti.
- Kuljetuksesta vastaavan henkilön tulee olla vakituisen henkilöstöön laskettava, ammatillisesti pätevä, hoito- ja kasvatustyöhön osallistuva työntekijä.
- Kuljetuksesta vastaavan tulisi olla lapselle tuttu työntekijä.
- Mikäli on perusteltua, voidaan kuljetuksen aikana käyttää rajoitustoimenpiteitä kuten ko. lain perusteissa määritellään (kiinnipito, henkilötarkastus tai esineen tai aineen haltuunotto). Rajoituksen tulee tapahtua autossa.

69a§ Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen

Jos lapsi on poistunut luvattomasti lastensuojelulaitoksesta (*laitos*) tai ei palaa sinne ennalta sovitusti luvallisen poistumisen jälkeen, laitoksen on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin lapsen etsimiseksi ja palauttamiseksi laitokseen sekä ilmoitettava lapsen luvattomasta poissaolosta lapsen sijaishuollosta vastuussa olevalle viranomaiselle. Lapsen olinpaikan selvittyä laitoksen ja lapsen sijaishuollosta vastuussa olevan viranomaisen tulee yhteistyössä sopia lapsen kuljettamisesta takaisin laitokseen, ellei lapsi palaa laitokseen vapaaehtoisesti.

Lapsen palauttamisesta ja siihen liittyvästä kuljettamisesta ja sen turvallisesta järjestämistävasta päättää lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Kiireellisissä tilanteissa lapsen palauttamisesta ja siihen liittyvästä kuljettamisesta ja sen turvallisesta järjestämistävasta päättää laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Laitoksen johtajan tai hänen määräämänsä hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvan on viipymättä ilmoitettava päätöksestä lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Lapsen kuljettamisen saa toteuttaa vain laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva työntekijä, jolla on tässä laissa tarkoitettu ammatillinen pätevyys, 13 b §:ssä tarkoitettu lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tai muu toimivaltainen viranomainen. Lapsen etsintää ja kuljettamista ei saa toteuttaa ostopalveluna. Lapsen etsinnästä ja kuljettamisesta on tehtävä sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annetun lain (254/2015) mukaisesti kirjaukset lapsen asiakasasiakirjoihin.

Edellä 3 momentissa tarkoitettu lasta kuljettava henkilö saa tehdä lapselle 66 §:ssä säädetyin edellytyksin ja tavoin henkilötarkastuksen kuljetukseen käytettävässä autossa kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi. Lisäksi lapsen hallussa olevat 65 §:n 1 momentissa tarkoitetut aineet ja esineet saadaan ottaa kuljettamisen ajaksi lasta kuljettavan henkilön haltuun. Ellei haltuun otettua ainetta tai esinettä palauteta lapselle kuljettamisen jälkeen, asiasta on tehtävä päätös siten kuin 65 §:n 2 momentissa säädetään.

Lapsen kuljettamisen aikana 3 momentissa tarkoitettu lasta kuljettava henkilö saa kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi pitää lasta lyhytaikaisesti kiinni kuljetukseen käytettävässä autossa, jos lapsi sekavan tai uhkaavan käyttäytymisensä perusteella todennäköisesti vahingoittaisi itseään tai muita ja kiinnipitäminen on lapsen oman tai toisen henkilön hengen, terveyden tai turvallisuuden välittömän vaarantumisen vuoksi välttämätöntä. Kiinnipito on

toteutettava lapselle turvallisella, hänen ikänsä, sukupuolensa, kulttuuri- ja uskonnollinen taustansa sekä yksilöllinen tilanteensa huomioivalla tavalla. Kiinnipito on lopetettava heti, kun se ei enää ole välttämätöntä. Kiinnipitämiseen turvautuneen henkilön on annettava laitoksen johtajalle siitä kirjallinen selvitys. Lapsen terveydentila on tutkittava, jos kiinnipitamisestä aiheutuu lapselle vammoja tai fyysisiä jälkiä tai jos lapsi sitä pyytää. Kiinnipitämisen liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

18B Miten Fieterissä kerrotaan lapsille heidän muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuuksistaan

Lasten kanssa käydään läpi hyvää kohtelua koskeva suunnitelma, heidän tullessaan Fieteriin. Lisäksi jokaisen rajoitustoimenpiteen jälkeen käydään läpi myös sanallisesti heidän muutoksenhaku- tai kantelumahdollisuutensa.

Kasvatuksellinen rajoitus

Ensi sijassa **epäkohta pyritään selvittämään keskustelemalla Fieterissä** ohjaajan, yksikön johtajan ja/tai toiminnanjohtajan johdolla lapsen kanssa. Yksikön johtajalla on velvollisuus korjata mahdolliset epäkohdat. Lisäksi asiassa voi olla kysymys väärinymmärryksestä, jotka selviävät nopeimmin keskustelemalla. Myös henkilökunta voi tehdä ilmoituksia epäkohdista tai niiden uhasta yksikön johtajalle. Yksikön johtaja ilmoittaa asiasta toiminnanjohtajalle. Tarvittaessa yksikön johtaja voi ilmoittaa asiasta myös aluehallintovirastoon ja muille valvoville tahoille (hyvinvointialueet).

Mikäli asia ei ratkea, voit kertoa asiasta omalle sosiaalityöntekijälle, joka voi auttaa sinua valituksen tekemisessä.

Voit kirjoittaa epäkohdasta myös suoraan toiminnanjohtaja Tanja Ojalalle. Tällöin kyse on ns. **muistutuksesta**. Sinulle vastataan noin 4 viikon sisällä, kun toiminnanjohtaja on saanut kirjeesi.

Jos edelleen olet tyytymätön vastaukseesi, voit kirjoittaa asiasta aluehallintovirastoon tai eduskunnan oikeusasiamiehelle. Tällöin kyseessä on kantelu. Mikäli muistutusta ei ole tehty ennen kantelua, voi aluehallintovirasto palauttaa asian käsittelyn ensin yksikköön, Tanjalle.

Voit olla asiassa yhteydessä myös Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen Lastensuojelun valvontakoordinaattoreihin. Myös he valvovat Fieterin toiminnan laillisuutta.

Sinua voi auttaa valituksen tekemisessä myös sosiaaliasiavastaava

Sosiaaliasiavastaavaan voi ottaa yhteyttä, jos asia koskee esimerkiksi:

- tyytymättömyyttä palvelun tai kohtelun laatuun
- tyytymättömyyttä saatuun päätökseen
- ongelmia tiedonsaannissa
- rekisteritietojen tarkastusta
- tietosuojaa ja henkilötietojen käsittelyä
- asiakasasiakirjassa olevan tiedon korjaamista
- epäselvyyksiä sosiaalihuollon asiakasmaksuissa.

